

כמה אנשים שאלו במה לעשות עירוב ליום זה הלא מצה אולי אסורה כל היום וחמץ הלא אסורה למקצת יום וגם מצה עטירה אולי אסורה למקצת היום. אבל אין כאן שום שאלה ובמצה עטירה בודאי יכול לעשותה דהא מותרת לספרדים ותנן בעירובין דף כ"ו: מערבין לנזיר בין ולישראל בתרומה מאחז טמותרת למקצת אנשים וגם במצה יכול לעשותו אף שאולי אסורה לכל היום דהיינו אף בליל שבת מדאיתא שם דף ל'. אמרו להם ב"ה לב"ש אי אתם מודים שמערבין לגדול ביום הכפורים ופירש רש"י הואיל ומותר לקטן וא"כ אף מצה מותרת לקטן שאין מבין ענין יציאת מצרים כדאיתא בסימן תע"א ס"ב ברמ"א ואף לטעם ב"ש שצריך רק סעודה הראוי' מבעוד יום א"כ מצה מותרת לכל מקודם ערב פסח. (ורינוי נזיר בין מובא בסימן שפ"ו ס"ח ושל יו"כ בסימן תט"ז ס"ד) וא"כ דרך זה היא הטוב כמו שמערב במצה בכל ע"פ ואף שכל זה פשוט לא מצעתי מלכותבו מפני שרבים שאלו זה.

בר מוצאי יום הכפורים

יש לשאול אם יש לו אור ששבת דהיינו שדולק מן ערב יום כיפור אבל לא נדלק להאיר אם יכול ליקח ממנו אור לברך עליו במוצאי יום כיפור כגון אור של "פיילעט לייט". ונראה שהוא דין מפורש ממה שהביא הרמ"א בסימן תרכ"ד ס"ה שיש אומרים שלא להבדיל על בר בית הכנסת וביארו משום שלא נעשית למאור אלא לכבוד אלא מדליקין בר אחר ממנו ואם נאמר שהנר ששבת צריך להיות למאור מה מועיל, אלא שיש לדחות ולומר שסובר השיטה הזו שיכול לברך על בר שהוציאו מאבנים במוצאי יום הכיפורים מעמוד ראשון ואילך כהי"א שבסעיף ד', הביאור הלכה שם ג"כ מדבר מזה ודעתו נוטה קצת שתלוי על י"א זו ע"ש, עכ"פ זה אינו דהא הביאור הלכה שבסעיף ה' מביא מן המ"א בשם תר"י שגחלים ששבתו והיינו שלא הודלקו למאור מותר להדליק ממנו בר למוצאי יום הכפורים והמ"א מביא מתר"י זה שמן האבנים אסור ע"ש ראייה שאף שלא הודלק למאור יכול להדליק בר ממנו.

לאחר שמונה עשרה פוסע ג' פסיעות לאחוריו כדאיתא בא"ח סימן קכ"ב
 ס"א - ומצאתי ג' שיטות ^{אוצר החכמה} איך לפסוע - שיטה אחת מה שהביא הב"י בשם הר'
 מנוח שמנענע ב' רגליו ג' פעמים דהיינו שפוסע ברגלו השמאלית ומביא
 הימנית אצלה וכן יעשה ג' פעמים והביאו שיטה זו כמה אחרונים. השניה
 מה שהביא השערי תשובה אות ט' בשם ברכי יוסף בשם אורחות חיים שיפסיע
 רגלו השמאלית לאחר עקב דרגלו הימנית והימנית לאחר עקב דרגלו השמאלית
 ואח"כ מביא השמאלית בצד הימנית וכזה פסק המ"ב אות י"ג והחיי אדם
 ועיין שם בביאור הלכה כל המחזיקים בשיטה ראשונה ובשניה. אבל יש
 שיטה שלישית שהוא דעת הלבוש שפוסע רגלו השמאלית לאחר עקב הימנית
 והימנית לאחר עקב השמאלית והשמאלית אחר עקב הימנית וכן עומד ברגלו
 השמאלית לאחר הימנית וכן החזיק בשיטה זו גם הגר"א דהא כתב שלאחר
 הפסיעות ידמה לכהנים שהיו עומדים גודל בצד עקב כדאיתא בטור וב"י
 סימן צ"ה וכן משמע שפסק הערוך השולחן ולכן לדינא נראה שלא ראינו
 מימינו ^{אוצר החכמה} מי שמחזיק בשיטה הג' והמ"ב דחה שיטה הראשונה ולכן יש לעשות
 כשיטה השניה - אבל יש כמה אנשים שמוסיפים פסיעה אחת על המ"ב דהיינו
 שבפעם השניה שפוסע ברגלו השמאלית לאחר עקב הימנית ופוסע עוד הפעם
 בהימנית להשוותה להשמאלית וא"כ זהו בקרא ד' פסיעות דהא עשה ב'
 תנועות בב' רגליו וממ"ב אם סובר שתנוע רגל אחת בקרא פסיעה יש כאן ד'
 ואי תנועות ב' רגלים אין כאן רק ב' פסיעות, וצ"ל שסוברים שהפסיעות
 רגל לאחר רגל בקרא פסיעה ולא להשוות רגל לרגל ולכן פוסעים ג' פעמים
 רגל לאחר רגל ולבסוף משוין כי סברי שוות עדיף כמלאכים כמו בעמדו
 בתפלה בסימן צ"ה ס"א אבל לא מצאתי שיטה כזו וא"א שליט"א אמר לי
 שיותר טוב לעשות כהמ"ב.

מה שכתבת ביטל לו אור ששבת שדולק מעיו"כ שלא נדלק להאיר דיכול להדליק ממנו בר לברך עליו במוצאי יו"כ, והבאת ראיה מהא דכתב הרמ"א להיש אומרים שאין להבדיל על בר של ביהכ"נ אלא מדליקין בר אחר ממנו, והא מה שאין להבדיל על בר ביהכ"נ הוא משום דלא נדלק אלא לכבוד ומ"מ מדליקין בר אחר ממנו ואם הנר שמדליקין ממנו ששבת צריך נמי שיהיה נדלק למאור מה יועיל זה, והיא ראיה גדולה דודאי אין לומר דסובר כהי"א שהוא דעת יחיד שהביא הכל בו ג"כ בשם י"א, ואין כוונת באה"ג שצ"ל כל בו שכן סובר הכל בו אלא שבכל בו נמצא י"א אלו נמצא שלא מצינו מי מהפוסקים שסוברין כן לכן אף שהוא מלתא דרבנן אין לעשות כהי"א ואדרבה ספק ברכות הוא דאין לברך מספק, ותמוה מ"כ בבאור הלכה שאיזה אחרונים כתבו דמקום הדחק יש לסמוך על הי"א ולברך במוצאי יו"כ על בר שהדליקו מן האור של אבנים דרק בעמוד ראשון אסור, הא פשוט דלהסוברים שאין לברך הוא ברכה לבטלה שאף בפלגא ופלגא היה אסור לברך וכ"ש שהוא רק דעת יחיד ויפה עשה שלא העתיק זה ואף אם לא היה סותר של דין דסעיף ה' נמי לא היה שייך לסמוך עליו אף בשעת הדחק, ולכן ודאי טעם הי"א שברמ"א שמברכין על הנר שהדליקו מנר של ביהכ"נ הוא מטעם שכיון שהוא בר ששבת מעיו"כ ורק מחמת שלא נעשה להאיר אין מברכין עליו אין זה חסרון להנר שהדליקו ממנו להאיר, ול"ד למה שאין מברכין על בר היוצא מן האבנים במוצאי יו"כ שאיננו אור השייך לברך עליו במוצאי יו"כ לכן גם מה שנדלק ממנו לא עדיף ממנו דהא עכ"פ לא היה אור ששבת ובמה יתוקן חסרון דאור ששבת בזה שדלקו ממנו אור אחר וזהו כוונת המ"א שכתב וא"כ גם על הנר שהודלק מאור היוצא מהאבנים אין לברך דהא על העיקר אין לברך ועל התוספות ג"כ אין לברך דהא לא שבת מבעוד יום, היינו שעדיין איכא חסרון זה דלא היה אור ששבת, אבל נר ששבת אבל מה שלא מברכין עליו היה מחסרון אחר שלא נעשה להאיר הרי חסרון זה יתוקן בהנר שהדליקו ממנו דנעשה להאיר, ומעלת בר ששבת איכא מאחר שבר זה להאיר הדליקו מנר ששבת, והוא חלוק נכון וברור.

וזה נראה בכוונת תר"י בברכות דף נ"ג שכתב אית דבעו מימר על גחלים ששבתו והדליקו מהן במוצאי יו"כ דכמו אש היוצא מן העצים ומן האבנים דינינן להו, היינו שאין לברך עליו מאחר שהודלק בפסול שכן להו פסול דלא נעשה להאיר כפסול היוצא מן האבנים שהוא פסול דלא שבת, ואין זה נראה דודאי ליכא למיחש למידי שהרי הגחלים הראשונים הם של היתר שכבר שבתו והנר שהדליקו מהן ג"כ הוא של היתר, ודאי ליכא למיחש למידי ומברכין עליו והמג"א הביאו ולא כתב באור לדבריו, אבל באור דבריו הוא כדבארתי דאור שיצא מן האבנים אינו של היתר דהא לא שבת ואיכא חסרון זה גם בהנדלק ממנו אבל בגחלים ששבתו והן היתר הרי איכא היתר זה ממילא להנדלק ממנו דהא מברכין על בר שהודלק מנר ששבת, וחסרון דלא נעשה

להאיר הא בהכרח ליכא בנר הנדלק להאיר, ופשוט היה לתר"י שהאור העיקר
 עושה היתר להנדלק ממנו ולא פסול לכן לא האריך לומר אלא במה שהנר
 שהנדלק בעשה נמי היתר מדין שבעינן שבת מבעו"י וזה שלא נעשה איסור
 שהגחלים שהם אור הראשון לא נעשו להאיר פשוט לו שאינו עושה פסול ולא
 הוצרך לגמור זה, עכ"פ הדין מפורש בתר"י ואור הפיילאט לייט הוא ממש
 כהא דגחלים דתר"י ומשמע שהמג"א פוסק כתר"י ובאור הלכה הא כתב
 כתר"י, אבל צריך להבין שיטת הרמ"א שמסיק והנכון להבדיל על שניהן
 ביחד איזה חסרון יש בנר שהנדלק מנר של ביהכ"נ שבכוון לצרף שניהם מאחד
 שהלכה כתר"י, ואולי חושש לאית דבעו מימר לכתחלה שבתר"י או חושש
 לומר דאין מברכין על נר שהנדלק אפילו מאור ששבת כלל, וכן ראיתי בש"ע
 הגר"ז סעיף ח' שכתב אע"פ שמה"ד מותר לברך במיו"כ על האור שהנדלק מן
 האור ששבת מ"מ טוב להחמיר ולברך על אור ששבת מבע"י ממש שלכן מסיק
 דהא דכותב הרמ"א בזירות של ביהכ"נ שידליק ממנו ויברך על שניהם, והטעם
 בזירות של ביהכ"נ הוא ספק דשמא נעשו גם להאיר ביו"כ. וכן כתב גם
 במ"ב ס"ק י"ב דנר שהנדלק מנר ששבת לא מיקרי כל כך אור ששבת, ובעניותי
 לא מצאתי חולק ע"ז דמש"כ בלב"ש לי"א להבדיל על נר של ביהכ"נ שהוא
 סובר דאין מברכין על נר שהנדלק מאור ששבת כיון שלא שבת ממש, לא מובן
 די"א זה סובר דנר של ביהכ"נ ביו"כ הוא נעשה גם להאיר ומברכין גם עליו
 אבל פשוט שמתיר לברך גם על נר הדולק ממנו, ואולי משום טעם הרמ"א
 כותב כן וצ"ע, ומש"כ הלב"ש די"א שאין להבדיל עליו אלא מדליקין נר אחר
 מנר ביהכ"נ סובר כי"א דמברכין גם על אור שהוציאו מהאבנים מעמוד ראשון
 וגם כתב וסמכין להקל לא נכון כלל כדכתבתי לעיל, ופלא על באור הלכה
 שהוא פוסק כתר"י שמותר להדליק מגחלים ששבתו נר מיו"כ ולברך עליו
 וכתב בטעם רמ"א דהא שמצריך ועדיף להדליק נר אחר מנר דביה"כ ולברך על
 שניהם משום דאיכא הרבה ראשונים דסברי דנר של ביהכ"נ אינו נעשה לכבוד
 ולכן יש להקל עכ"פ על נר אחר בהצטרף עמו משא"כ נר עם אור היוצא מן
 אבנים אפשר דגם רמ"א מודה דאסור, הא מתיר באור הלכה גם בנר הנדלק
 מגחלים שודאי לא נעשו להאיר, וא"כ הוא מטעם החלוק שכתבתי שהוא חלוק
 תר"י ולא קשה כלום וצ"ע בכוננתו, עכ"פ לדינא מותר להדליק נר אחר
 מאור של הפיילאט לייט כדלעיל ולברך עליו.

ובדבר הפסיעות אף שמשמע מהגר"א מבאוריו לש"ע סימן קכ"ג שצריך
 לפסוע ג' הפסיעות עקב בצד גודל מהא דכתב לדמות לכהנים אע"ג דלענין
 עמידה בתפלה קיי"ל כמלאכים מ"מ ז"מ לענין זה, וכונתו לתרץ בזה
 קושית הב"י בסימן צ"ה על מה שהביא הסור הירושלמי דח"א ככהנים, שא"כ
 ראייה שהפסיעות והעמידה אחר הפסיעות הוא עקב בצד גודל מ"מ למעשה לא
 הוזכר בהסידור דהגר"א ובמעשה רב איך לעשות למעשה משמע שלא בהג
 בעצמו ואם אף בהג בעצמו לא רצה שאחרים יעשו כן וסובר שאין חלוק איך
 לעשות למעשה כי נאמר שם רק שפוסע לאחוריו ג"פ ביזוביות שמלשון זה
 משמע שאין קפידא איך שיפסעו, ולא ראיתי אף לאלו שנהגו בכל הדברים
 כהגר"א כגון אבא מארי זצ"ל שיעשה כן אף שאפשר מחמת איסור לא תתגודדו
 לא היה יכול לעשות כהגר"א, עכ"פ העולם לא נהגו כן ומצד שני שיטות
 האחרות משמע שיותר אחרונים סברי כהנ"כ"י שהביא בשע"ת שתחלה יפסיע
 בשמאל כמלא הרגל שיהיה גודלו לאחר עקב הימנית וזהו פסיעה קטנה שכתבו
 ואח"כ יפסיע בשל ימין ויעמיד רגלו הימנית הגודל לאחר עקב השמאלית
 וזהו פסיעה גדולה שכתבו דהרי הוא כמלא שתי רגלים ואח"כ יפסיע בשל
 שמאל כמלא הרגל ויעמידה בשוה להימנית ממש וזהו שכתבו יפסיע בשמאל
 באופן שיהיו רגליו שוין, וכן איתא בסידור הריעב"ץ שיכוין רגליו,
 היינו שיהיו שוין וכמדומני שכן נוהגין ביותר.
 אביך ארהבך בלו"נ משה פיינשטיין

